

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Dominica Resvrrrectionis, Sive Solemnitate Paschali.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

IN DOMINICA RESVRRECTIONIS, SIVE SOLEMNITATE PASCHALI.

Partitio.

- I. Quod Resurrectio sit sine capienda.
- II. Quod oportuerit Christum exaltari.
- III. Quod & nos oporteat in Christo resurgere.
- IV. Quis merito Christo, status fuerit corporis, anima & diuinitatis eiusdem?
- V. De genere mortis.

Resurrexit sicut dixit.

FIGURA.

Propheta Jonas cum Tharhis nauigaturus mare conscendisset, & vehemens ventorum procella, & horrida tempestas ingruisset, forte in mare à nautis, quo ita procella quiesceret, & rumentes vndæ compescerentur, coniectus fuit; quem immanis deinde ceterus deuorauit, triduoque in aluo incolu- mem seruatum magno sane miraculo, in litora effudit, ac iucundum cœli lumen fecit intueri. Fuit hoc, Auditores, figura proculdubio magni huiusce mysterij, cuius hodie- na die memoriã Ecclesia celebrat. Nam ecce plus quam Jonas hic, imo verus quidam Jonas; qui cum vastum redemptionis nostræ Oceanum ingressus esset, & vndique deinde nimis, iustitia, punitione, & vltione oppri- meretur, quo iram diuinæ iustitiæ compe- sceret, ac rumentes illæ indignationis vndæ sauire desinerent; in passionis profundum coniectus fuit, & in sepulchri vtero visceri- busq; seruatus, ac tertio demum die, hodie nimirum, resurgens, vitæ ac luci est restitutus. O diem lætissimum & gloriosissimum! o diem vere prodigiosum, ac triumpho Christi Iesu nobilem, eiusque victoriis, trophæis, & resurrectione celebrem! o diem iucundissi- mum & lætis plenū nuntiis, quæ vobis iamã narraturus sum, si prius meū auxilium cœ- leste, idq; gloriolæ triumphantis hodie filij matris precibus postulauero, recitate igitur mecum salutationem Angelicam:

Ave Maria.

Ingens ille Africa honor Tertullianus de resurrectione. grãdi hoc & diuino resurrectionis agens my-

sterio, iam à mille circiter & quingentis an- nis dicebat, nihil esse in fide vel ad credendū difficultius, vel quod maiorem admirationem mereatur, quã resurrectionem mortuorum. Et merito quidem, ipse namq; instar Oceani cuiusdam est, magnis agitationibus & mori- bus obnoxij, quem humanorum iudiciorum ingressa cymba, secure enauigare nequit, si fides eam non dirigat, vel illa ad fidem, velur ad Cynosuram, nõ dirigatur. Maxima & ter- ribilissima omnium, quas Ezechiel Propheta *Ezech. 47.* vidit, visionū fuit illa, cum fluuium vidit, cuius aquæ ita intumuerat, vt eum tranare ne- quaq; posset. Ita quoq; in mysterij huius tor- rente humanus intellectus pene submergitur; adeo namque vehementes eius vndæ & fluctus sunt, vt nulla sit aut ingenij vis, aut rationis robur, q̃ illos secure queat transire: tanta quippe in Euripo illo lyrtes, tot scopu- li, tot breuia, tot rupes, tot abyssi reperiuntur, vt Philosophia naturalis eundem nunquam ausa fuerit tentare, aut eidem sese tuto com- mittere. Aristoteles namq; & cum eo omnes veteres Philosophi gẽtiles, aiunt, à priuatione ad habitū nullum regressum dari. Aquila quoq; illa Euangelica Ioannes librum quen- dam in Apocalypsi describit, intus & foris septem signatum signaculis: quem *nemo neq; in cœlo, neq; sub terra aperire poterat, ne- dum aspicere;* adeo vt nec homines, nec dæ- mones, nec ipsi quinetiã Angeli, eundem le- gere possent, solus namque Agnus eum lege- bat & intelligebat. *Et animalia clamabant: Di- gnus es Domine accipere librum, & soluere signa- cula eius, quoniam occisus es, & redemisti nos.*

Quid porro nobis denotas, o liber, nisi sa- crum illud resurrectionis mysteriū, scriptum intus & foris, in anima in quã & corpore ex- aratum, nõ septem quidẽ signatum signacu- lis, sed innumeris miraculis ac prodigijs cir- cumseptū: adeo ad aperiendum & referendū difficile, vt nulla vnquã creatura id potuerit aut intelligere, aut ad vitam redeūdo aperi- re, nisi Christus Iesus, innocens ille Agnus in Caluarie monte immolatus. Hic scilicet sa- pientissimi Salomonis deficit sapientia, hic eiusdem sapientia ignaram sefaterur, hic si- bi aquam herere ingenue profiteretur, di- cens: *Tria sunt mihi difficultia, & quartum peni-*

Prouer. 30. *tui ignoro, viam aquilæ in cælo, viam colubri super petram, viam nauis in medio mari, & viam Salomon viri in adolescentia: per viam aquilæ in cælo, nequit Christi ascensionem; per cursum nauis in mari, Incarnationis eiusdem mysterium: per serpentis viam in petra, gloriosum mysterium resurrectionis designat.*

Matth. 22. O sublime mysteriū, o resurrectio penitus diuina, ab humano ingenio admodum remota, atque ad comprehendendum omnino difficilis. Fuere olim Sadducæi, qui resurrectionem non admittebant, sed penitus negabant, qui cum ad Christum Dominum accessissent, de resurrectione mortuorū disputaturi, hoc ab eodem responsum retulere: *Er-*

Exod. 14. *ratis nescientes scripturas, neq; virtutē Dei.* Sed discat humana ignorātia & stupiditas, quod quemadmodum in exitu Israël de Ægypto, Ægyptij quidem & Hebræi simul se in viam dederunt, hi ad fugiendum, illi vero ad fugientes prosequendum: sed cum ad rubrū mare ambo venirent, illi quidem vndis eius submersi sunt, hi autem sine vilo sui suorumque detrimento incolumes transierunt, ac deinde in terram promissionis sine vilo omnino morbo integrisq; vestibus perueniunt: ad eundem modum cum corpora è terræ visceribus, velut ex vltima Ægypto egressa, rubrū diuinorum iudiciorū mare transire debent, peccatores quidem in eo perituros; electos vero incolumes transituros, corpora quoque eorū integra & perfecta, atq; omni mortalitatis contagio infirmitatibusque corporis huius liberata, gloriam cœlestem ingressura.

Gen. 40. Considerate quoq; vobiscum, Auditores, quemadmodum duo illi in Ægypto captiui, propter delicta in carcerem coniecti, eodem tempore simul carceribus egressi sunt, quorum vnus in crucē actus, alter vero in pristinum dignitatis locū à rege restitutus est: ita quoq; eodem temporis momēto duos captiuos è mundi ergastulo egressuros, iustos, simul & peccatores; hos quidē æternis suppliciis addicendos, illos vero ad gloriam destinatos. Discite, inquam, & considerate, o increduli mortales eū ipsum qui è nihilo moliturus est omnia, qui è nihilo cuncta produxit, qui Adamum de limo terræ formatū in hunc mundum induxit, qui potis est de lapidibus

istis suscitare filios Abraham, longè facilius cineres posse coaceruare, ossa recompingere, pelle vestire, vitamq; iisdē conferre. Egregiā huiusce rei figurā in Ezech. Prophetā habemus. Cum n. Deus Prophetā vastum campū mortuorū ossibus oppletū monstraret, & diceret: *Putasne viuunt ossa ista?* & ipse diceret: *Domine Deus tu nesci.* Dominus vero iterum adderet, vt ossibus inclamarer: *Ossa arida audite verbum Domini;* illa statim ad Prophetā vocē in pedes constiterunt, animaq; subintrante ad vitā redierunt. Erat hoc vtiq; eius rei signum; quæ magr. o illo extremi iudicij & resurrectionis generalis die euentura est.

Sed nunquam id Philosophi credere potuere, scriptum est enim in Actibus Apollolorum, Paulo Athenas veniente, vbi doctissimi mi quiq; Philosophi commorabantur, & de mortuorum resurrectione verba faciente, ab omnibus doctrinam eius explosam fuisse, veluti si fabulas quasdam & anilia commenta narraret. Refert adhuc Euagrius Ecclesiasticæ histor. lib. 1. cap. 15. Synchum Cyrenensem Episcopum, doctissimum iuxta ac subtilissimum Philosophum omnia quidem fidei nostræ mysteria initio credidisse, excepto profundo illo resurrectionis mysterio, o paradoxa! quin & ipsi Apostoli difficultatē admodum id ipsum credere poruerunt, de quibus Scriptura ait: *Recumbentibus vndecim apparuit illis Iesus, & exprobrauit incredulitatē eorum, & duritiam cordis, quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderunt.* Lucas vero ait, eos viso Iesu, putasse se spiritum videre, adeo vt præ metu conturbati fuerint. S. Thomas quoque adhuc vltius in incredulitate processit: cum enim Apostoli vidisse se Dominum dicerent, addidit ille: *Non credam nisi videro fixuram clauorum.* Sed satis iam est, o Thoma, satis est Apostoli, Sadducæi, Philosophi, nolite amplius de mysterio hoc dubitare: videmus enim hic ad oculum Dominū à mortuis resurrexisse, videmus magnum illum librum apertum, videmus Christum ingrem̄ illū torrentē pertransisse, Iesum resurrexit sicut dixit. Nihil igitur hodie aliud quā triumphū, quam victoriæ decantandæ sunt, ac non nisi de resurrectione loquendum.

Gloriosa Domini resurrectio, quam tot olim

olim Prophetarum oracula prænantiarunt, tot veteris Testamenti loca designarunt, quam Christus Dominus semper & vbique prædicauit, quam ipsi quatuor Euangelistarum commentarij annuntiarunt, infinitis hodierna etiam die testimonijs demonstrata fuit. Ipsi namque Angeli Mariæ, eam denuntiant, præcipientes vt eandem Apostolis manifestarent, plurimi etiam mortui ad vitam resuscitati, & cum Christo resurgentes in sanctam ciuitatem venerunt, & eam notis & amicis declararunt. Duo quoque viatores ab Emaus reuertentes eandem discipulis annuntiarunt: S. Petrus, vt Apostolorum omnium vertex eandem suis ipse oculis conspexit: cæteri quoque Apostoli eam firmiter crediderunt, cum Dominum iuxta mare Tiberiadis ambulantem viderunt. Si vero Ambrosius nulli ait eam prius cognitam & manifestam fuisse, quam sacratissimæ Virgini: sed quoniã testimonium illius fortasse iuspectum fuisse, quasi illa præ nimio in eum amore asseruisset, Euangelistæ id penitus silentio inuoluerunt. Tanta scilicet, tamque grauius testimonio requirebantur, quibus res tam ad credendum difficilis confirmaretur, quo ab hominibus credi posset. Resurrexit igitur sicut dixit, aiunt Angeli, Mariæ, viatores, Apostoli atque omnes a deo homines.

Tribus de causis Christus resurrexit.
 Aquinas ille Thomas, Doctor Angelicus, quinque affert rationes, ob quas Redemptorẽ nostrum à mortuis resuscitari oportebat: sed omisiss duabus, tres tantum potissimas huc adducam. Primo scilicet, vt diuinam suã iustitiam notam faceret, cuius est quos deiecit & humiliavit sublimius erigere, & priorem deiectionem nouo maioriq; honore compensare, quod apud Lucam Maria significat: *Detosuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Christum igitur, qui sese ad mortem vsque crucis humiliauerat, par erat & consentaneum exaltari, tantumq; subleuari, quantum se prius depresserat. Vnde Paulus ad Philipp. *Humiliauit semetipsum factus obediens usque ad mortem, propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod est super omne nomen.*

Cõceptus è natura traduct.
 Occulta & naturali quadam ratione fieri videmus, non altius fontes posse ascendere, quam eorum origo & scaturigo deducatur:

sed eandem & eruptionis, & initij esse altitudinem. Cum igitur puteus ille aquarum viuentium è stabulo & præsepio, vt sic dicam, exortus fuisset, deinde ad vsq; crucẽ adhuc penetrasset, quin & ad sepulchrũ in rupe excisum, q; præ humilitate nimium quantum profundum erat, necesse quoque erat, cum ad cœlios vsque, vnde venerat, erumpendo ascendere: Audire, obsecro, vt id exprimat Psalmographus, *à summo cœlo egressio eius, videte eius ascensum.* Par quoque erat, vt lucidus ille & effulgens sol, qui ad nutum magni illius Iosue, Patris inquam, æterni, in cruce confixus & clauis affixus, immobilis steterat, interea dum inimici nostri profigerentur, & mundus subigeretur: par inquam erat, vt sol ille, qui decem gradibus retrocesserat, sub noxam scilicet Angelorum choris, humanamque naturam induendo, quo homines qui instar Ezechie regis in extremis versabantur, redimeret: vt inquam lucidum illud astrum hodie in locum reuerteretur. Quamobrem hodie resurrexit sicut dixit, & sol ille noster ad Zodiacum suum & orbem rediit.

Patentiã illud exemplar Iob, cum è Cruce factus esset Iro pauperior, omnibusq; facultatibus spoliatus, adeo vt velut opprobrium suorum factus, & omni destitutus auxilio in sterquilinio sederet: breui interiecto tempore talem rursus à Domino benedictionem consecutus est, vt omnia ei duplicia, & non sine scœnore, reddita fuerint. Præsignabat hoc, verum illum Iob, Christum Dominum, Dei inquam filium, adeo deiectum iri, vt in infami cruce, in medio latronum, nudus omnino, moriturus sit, sed hodie iterum adeo exaltandum, vt quidquid prius quodammodo amiserat, duplici mensura ei reddendum sit: gloria scilicet, quo ad corpus, de qua dictum est, *gloria è honore coronasti eum: & nomen eius solius.* An non igitur ei omnia duplicia reddita? Hic igitur completum videmus regium illud vaticinium Davidis: *De torrente in via bibi, propterea exaltauit caput.* Redemptor enim noster eum in vitæ suæ curriculum & via abunde de passionis torrente bibisset, hodie caput exaltat, idque resurrectionis suæ virtute. Sed pergamus in figuris.

Genes. 41. Ioseph iniquissime à fratribus venditus,

falso accusatus, & iniuste in carcerem coniectus, cum in libertatem iam restitutus esset: vestibus regis indutus fuit, & carpento per omnes vrbes plateas inuectus, ab omnibus Ægypti saluator salutat, ac Dominus vniuersæ domus regis & princeps omnis possessionis Pharaonis constitutus. Hodie igitur figura illa completa fuit, & Ioseph noster, Christus inquam Dominus, ab Apostolis venditus, inique à Iudæis accusatus in sepulchri carcerem coniectus, inde egrediens, vestibus gloriæ & immortalitatis circumdatus fuit, & glorioso ac triumphali diuinitatis currû inuectus, atque vniuersi orbis Monarcha constitutus, ab omnibus mundi Saluator est appellatus. vnde de eo predicarunt Apostoli: *Hic est qui constitutus est à Deo Iudex viuorum & mortuorum*; vaticinatus est Psaltes: *Dominabitur à mari vsq; ad mare*, pater quippe æternus hoc ei quondam pollicitus fuit, dicens: *Tibi dabo gentes hereditatem tuam, & passionem tuam terminus terræ*. Verum progrediamur ulterius.

Actor. 9.

Psal. 71.

Psal. 2.

Esth. 7.

Scriptum est in historia Esther, Mardochæum, qui à superbo & insolenti Aman ad crucem postulatus erat, precibus & intercessione formosæ Esther reginæ, deposito sacco, & exuto cilicio, purpura regia indutum fuisse: victoriaque de hoste relata, & eodem ipso in ligno, quod Mardochæo parauerat, Amano suspento, omnem populum suum, qui iam publice regis diplomatis proscriptus erat, in libertatem vindicasse. An non vobis hic significari ac præsignari viderur, Auditores, miserum nostrum Mardochæum, Christum Dominum, Satanæ crudelis inferorum Principis inuidia ad crucem condemnatum, exutis hodierna die mortalitatis exuiis & ciliciis, & veste gloriæ induta, tantam tamque luculentam victoriam relaturum, vt hoste cruci, quam ipsi hostis paraauerat, affixo, pacem, salutem, quietem, libertatem denique humanæ naturæ sit allaturus? Præfagit id vates ille & Psaltes Dauid, dicens: *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum*. Audiui, inquit vates, cum Pater æternus filio, Verboque æterno diceret,

Psal. 109.

post tristem illam & funestam passionem gloriosa tibi imminet resurrectio, & hostibus nostris, morte nimirum, diabolo & mundo, prostratis, & glorioso illo bello feliciter confecto, ipse te exaltabo, & ad dexteram in gloria collocabo.

Cum Mosem illum, Domine Iesu, qui se Pharaonis filia prognatum esse tuto poterat asserere, in profluentem conuici intueor (quippe qui mallet cum electo Dei populo afflictiones subire, eumque per mare rubrum ducere & deducere, Ægyptoque Pharaonem & omnem potentiam eius conculcando inque nihilum redigendo, educere) sortem tuam videre videor: filius namque Altissimi cum esses, homo factus es, & pro hominibus pati voluisti: eosque Ægyptio iugo ereptos per rubrum passionis mare deduxisti: ac statim deinde princeps & caput totius Ecclesiæ factus, hodieque à morte resuscitatus, omnem mundi, mortis, & diaboli crudelitatem ac tyrannidem destruxisti; vnde Psalmita: *Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius*.

Et sane cum innocuum Danielem, Babyloniorum inuidia in lacum leonum coniectum video, eiusdem aditus vndique communi, & à militibus custodiri, ipsum tamè incolumem & illa sum egredi, supraque omnes satrapas, & regni principes constitui: ipse mihi persuadeo, non esse hoc aliud quam figuram eius rei, quam hodie in Saluatore nostro videmus contingere. Cum enim iam abhinc triduo in leonum spelunca, in sepulchro inquam, militum (qui in sacris firtentis leones nonnunquam appellantur) præsidio custodito collocatus esset, & principes synagogæ id ipsum sigillis obsignassent: hodie ecce integer & sanus resurgit & egreditur, supraque omnes cæli, terræ, & inferorû principes, supraque omnes mortales constituitur. Huiusce testem rei habeo Dauidem, dū ait: *Gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum, omnia subiecisti sub pedibus eius*. Atque hæc est prima Resurrectionis Dominicæ, quam attulisti ratio, ô Thoma.

Venio ad alteram: Resurrexit nimirum Altera Dominus, vt nos aliquando à mortuis resuscitandos demonstraret: ita namque id docet nis ratio.

Tertul-

Simile. Exod. 1.

Psal. 71.

Dan. 6.

Psal. 109.

Lib. de pa-
tun. 6. 3.
aduersus
Marc.
part. q. 2. 6
art. 1.

Tertullianus atque aliud non prædicat Paulus 1. Cor. 13. *Christus resurrexit, ergo & mortui resurgunt.* quin & negatiue. *si Christus non resurrexit, ergo & mortui non resurgunt.* Nam vti bene D. Thomas, resurrectio Christi est causa nostræ resurrectionis, propter diuinitatem eius cui nostra per vnionem hypostaticam, & personalem humanitas copulata erat. Vnde idem qui supra Paulus, & eodem quoque loco, *Per vnum hominem mors, & per vnum hominem resurrectio mortuorum.* Quamobrem arrigite aures, Auditores, egregios hanc in rem conceptus, tum iucundos, tum ad permouendum graues, deprimam.

Vis Ma-
gnetis.

Ea magnetis esse vis dicitur & potentia, vt ferrum omne occulta quadam sympathia, ad se trahat, extra centrū rapiat, in altū libret, & sursum sustollat. Paulus, atque adeo, omnis scriptura sacra Christum petram esse ac lapidem testantur, *Petra quiem erat Christus*, sed lapidem magnetem, qui corpora instar lapidum grauiā, sepulchris educit, & in generalis resurrectionis die sursum in aera subleuabit. Vnde ipsemet de se olim dicere non erubuit, *si semel exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum*: quasi dixisset, Scite vos vclim o mortales, esse me veluti magnetem quendā ita vt si semel in cruce subleuari me contingat, omnia ad me sim attracturus, quin & mortuos sepulchris educiturus.

Omnia a-
nimalia
pantherā
sequitur.

Tam suaues, tamque gratos odores exhalat (vt omnes naturalium rerum scriptores tradunt) panthera, tāq; egregijs maculis variegata est, vt quoties in apertum se dat & siluas pererrat, omnia eam animalia, odore allecia, sequantur: Iesus Christus quoque merito cum panthera, cum ipse se vermem appellare non erubuerit, *Ego sum vermis & non homo*, componi potest: pellis namque humanitatis eius insignibus immorealitatis, impassibilitatis, agilitatis, & charitatis maculis conspersa est: suauissimos quoque & iucundissimos meritorum odores spirat: adeo vt hodie resurgens in apertum vix prodeat, quin omnia statim animalia rationis vsum habētia, homines dico, eius vestigiis insistant eum que quoquo se vertat sequan-

tur, omnes namque Patres & sancta illa anima, quas limbo eripuit, eum comitantur, forsitan & omnes quæ in purgatorio detinebantur. Præfagisse id Salomon visus est cum diceret, *curremus in odorem vnguentorum tuorum* quali diceret. O sacra Panthera, ad odorem meritorum tuorum animæ quidem hoc in mundo te sequetur post resurrectionem vero ipsa corpora sepulchris egredientur.

Cant. 2.

Venit mihi hic alterius conceptus in mentem. Iacob & Esau, fratres vterini, quos toties iam in scenam, etsi diuerso semper schemate, produximus, hoc modo in lucē editi sunt. Cum Esau vt primogenitus matris vtero egrederetur, Iacob calcem pedis eius arripuit, atque ita ambo vno enixu in mundum prodire. O ingens mysterium! Christus & homo fratres gemini, eodem in vtero, scilicet humanitatis, vel si videatur, mundi huius, comprehensi & enutriti erant: vnus eorum hodie nasci, & e terræ vtero prodire cum gestit, Christus Iesus inquam, primogenitus mortuorum: homo fratris pedē apprehendit, nostram videlicet humanitatem, atque ita alter alterum educit: ita vt vno resurgente necesse fuerit & alterum resurgere. Atque hoc ipsum est quod toties eū dicentē audiui, *Traham vos in funiculis Adæ*: nostra nimirum humanitate, funiculis, inquam, quibus Deus à mortuis resurgens, nos tecum facit resurgere.

Gen. 29.

Refert Plinius, ceruos cum flumen trāsire parant, in vnum simul locum congregari, stria ceru-
tum omnium fortissimum in vndas lese de-
aquas trā-
icere, ac violentiæ aquarum tranando sese seant.
opponere, cuius tergo secundus cornuum
mox pondus imponit, secundi vero tergo
tertius sua, ac prioribus semper post sequen-
tes inniti, atque ita industria & auxilio pri-
mi, qui imperum aquarum frangit, in ter-
ram, quam petunt, commodissime transire.
Necesse profecto erat Oceanum nos dam-
nationis ac mortis fluentia tranare, quo ad
salutis terrā pertingeremus: & ecce magnus
ille ac potens ceruus Iesus Christus, in hoc
sefe mare primus coniecit, primus mortem
patitur: cuius meritis innixus Adam, Adami
Abel, atque huius, omnis retro venientium
morta-

mortalium ferites, procellifum hoc & periculofum damnationis mare, mortis periculo exēpti, tranfeunt, vt ita infortunatas illas Infulas, idque meritis primi illius cerui Iefu Chrifti, perueniant. Audite & aliud non minus auditu iucundū aut raritate eximium.

4. Reg. 17.

Elifæus Propheta iam feptus corporis fui contactu mortuum in vitam reuocauit. Verus nofter Elifæus Chriftus est, ad cuius nudum humanitaris contactū mortui peccato ad gratiam redeunt, & de morte ad vitā tranfeunt: quod præclare ait Eusebius ille

Hom. 7. de Paschat. Rom. 4.

Emiffenus: *Nofter Elifæus Chriftus, mortuum, morte fua salutem largitur, & vitā feptus operatur. & ante eū Apoftolus Paulus: Qui mortem veftram moriendo destruxit & vitā refurgendo reparauit.* Dauid quoque, Prophetico fpiritu præuidens Meffiam moriturū, feptum in & refurgēdo omnes ad fecum refurgendum inuitaturum, magno cum affectu obfecrat, vt tempeftiue refurgat dicens, *Exsurge gloria mea. exurge psalterium & cithara: quali diceret, Noli diutius in feptulcho hære, fed quamprimū surge: cui deinde Meffias refpondet, Exurgam diluculo. Et Pſal. 3. Ego dormiui, & foporatus fum. & refurrexi.*

Pſal. 107.

Tertia ratio cur Chriftus refurrexit.

Tertia poftremo ratio, ob quam Redemptor refurrexit, hæc fuit, vt corpus fimul & animam omnibus numeris absoluta redderet: corpus namq; anima deftitutum imperfectum est: anima quoque, cum corporis naturalis forma fit, fine corpore imperfecta est & informis. Itaq; necesse erat, quo perfectus quidam Chriftus exifteret, corpus vt animā refumeret, & anima fuo iterum corpori vniretur: adeo vt fi Chriftus non refurrexiffet, imperfectus femper maniffet, atque perfectus homo nequaquam exiffet, & sane quamdiu corpus Iefu Chrifti in feptulchro exanime iacebat, anima vero ad inferos defcenderat, verus & perfectus homo nō erat.

3. Par. 9. 50

art. 4.

4. Metaph.

Testē huiusce rei habeo Thom. Aquinatē, & fimul Aristotelem, qui in Metaphyſicis ait hominem mortuū vere hominem appellari non poſſe, niſi æquiuoce. Lombardus vero & Hugo de S. Victore contrariam opinionē ruentur & aſſerūt Chriftum triduo illo, quo apud inferos vagabatur, vere hominem exiſſe, fed errant: vt n. quis perfectus homo

dicatur, animam corpori naturali quodam nexu vni & copulari necesse est: & repugnat illa opinio vetitari qua credimus Chriftum vere mortuum eſſe.

Necellaria igitur erat refurrectio, vt duæ illæ naturæ iterum cōiungerentur & perfectum quid, quod refurgeret, efficerent. Hoc quippe Dominus tantopere defiderabat, tãque inſtanter à Patre poſtulabat, dicens, *Caro mea requieſcet in ſpe* (refurrectiois ſcilic) *quæ niam non derelinques animam in inferno, nec dabis ſanctum tuum videre corruptionem* Et alibi: *Quæ an: as oſenditſi mihi tribulationes multas & malas: & conuerſus viuificabit me, & de abyſſis terra iterum reduxiſti me.*

Hactenus Domine Iefu, de glorioſo tuo corpore, deque anima verba feci, fed ſemper ſuſpenſus & dubius, quid de diuinitate inter ea actum fit: nam vbinam latebat illa, interea dum corpus in monumento iacebat feptulum, anima vero inter beatarum animarū choros in limbo verſabatur? vbinam hærebat? quid agebat? Arrigite aures, Chriftiani, quid de ea actum fit, paucis aperiam: licet in ſeparatione illa, quæ in morte accidit, anima à corpore ſeiuncta fuerit, & alterum ab altero penitus difcretum: ipſa tamen diuinitas nunquam à corpore, quod in feptulchro iacebat, aut ab anima quæ apud inferos vagabatur, diuiſa fuit: nam vt bene Damafcenus ait, *quod ſemel aſſumſit, nunquã dimiſit.* Quod vt intelligaris, aperta vobis ſimilitudine patefaciam. Quemadmodum n. arcus, dum nimium intenditur, in medio frangatur oportet, & vtrumq; extremum alterū ab altero ſeparetur: neruus vero, qui vtrique extremitati annexus eſt integer perfeuerat, & vtrumque adhæreſcit: ita de arcu humanitatis Iefu Chrifti dicendum eſt, eam ſcilicet adeo in cruce extenſam fuiſſe, vt in duas partes fracta fit, animã ſcilicet & corpus qua fractione vtraque pars à ſe mutuo diuiſa fuit: ac diuinitatis neruus, qui vtramq; combinabat, nunquam diuiſus aut fractus fuit fed vtriq; firmiter adhæſit.

Producam & aliam: cum miles quiſpiam Alia ſimile gladium vagina educit, vagina quidem & litudo gladius à ſe inuicem ſeparantur, miles tamē vtrumque geſtat, gladium manu, vaginam vero

Pſal. 70.

Pſal. 116.

IV.

Vbi nam diuinitas lateuit interea cō corpus in monumento, anima apud inferos eſſet.

Lib. de incarnatione. v. 11. Egregium militum.

vero ad latus. Ad eundem etiam modum validus ille miles & dux Christus animæ gladium corporis vagina in Passionis certamine, educens, vt inimicos suos prosterneret ac profligaret, alterum quidem ab altero separauit, sed diuitias veluti dux, vtrumque licet à se mutuo diuisum, complectebatur.

Egrediæ quidem hæ similitudines sunt, sed addam & figuram è Leuitico depromptā. Præcepit olim Deus, vt mortuo turturi caput non abscinderetur. Quid hoc mysteriū denotare putamus, Auditores? Aliud nihil, quam casto illo turture Christo Iesu mortuo, caput, id est diuinitatem à reliquo corpore non segregandum.

Figura. Egredia igitur illa diuinitas, duas illas partes, duas extremitates, duas naturas, animam inquam & corpus, hodie coniungens, & noua illis dona nouasque dores impertiens, sepulchro eadem educit, Angelorumq; testimonio se surrexisse declarat. Hodie igitur impletas video figuras, quas sacra nobis Biblia aperit: hodie quoque verum fuisse cōperio, quod tibi accidisse in sacris historijs legimus. Hic enim Auditores, infamis Dalilæ amoribus irretitus cum per regiones Philistinorum erraret, Gazam deuens, ab inimicis obsessus fuit & detentus, sed in inimicorum ludibrium portas vrbis confregit ac secum abstulit: noster autē Sampson Christus, è celo in mundum hunc descendens, quæ vere regio Philistiim est, impuræ Dalilæ, naturæ inquam humanæ, amoribus irretitus, cum sepulchrū intrasset, quod Iudæi militum præsidio & custodia vallauerat, rati illum eidem includere. hodie magna cum inimicorum ignominia & opprobrio, portas eius & repagula cōfregit, ac resurrexit sicut dixit.

Gen. 39. Ioseph falso ab ijs Ægyptiis accusatus, & inique in carcerem coniectus, factus est magister carceris, clauisque custodia gerens, & inde egressus, alios secum eduxit: hodie vero Iesum Christum falso accusatum, & duplici carcere seruatum sepulchro nimirum, & infernali limbo, vtrisque dominari video, eorumque clauos gestare, egrediendoque alios secum educere. Resurrexit igitur sicut dixit.

Tom. 1. Bessai Quadrag.

Nolebat igitur Pater æternus dilectissimum filiū sepulchri ergastulo diutius detineri, sed quamprimum eum eduxit. Referunt Insignes naturalium rerum indagatores, leunculum cōceptus. recens natum tres continuo dies dormire, adeo vt quodammodo videatur mortuus, donec leo pater horrēdo quodā rugitu eum à somno excitet. Leūculus ille de tribulada, Iesus Christus, post passionem triduo quodammodo in terræ visceribus dormierat, sed vbi magnus ille leo Pater æternus auribus eius insonuit, *Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara*: repente excitatus, sepulchro egressus est; quod Angeli annuntiantes mulieribus dixere, *Resurrexit sicut dixit.*

V. O lætum ac iucundum nuntium! ô gloriosam resurrectionem! ô diem plenum gloria, honore, ac vere triumphalem! Hodie te Domine plenum maiestate, victoriis, ac triumpho nobilem intueor. Hodie, ô Cæsar, ô mundi Hercules, morte tua mortem destruxisti. Legimus fortissimum virum Eleazarū, cum elephantū, cui regem insidere putabat, ventri bellæ subiectus, interficeret, seipsū ignoranter interfecisse. Eleazarus hic mortē mihi significare videret, quæ Christū magnū illum elephantū, mundi præsidium, parans interficere, eundē in cruce occidēdo se ipsam nescia occidit. Ita namq; prædixerant Prophetarum vaticinia, *Ero mors tua, ô mors.*

Gen. 32. Iacob tota nocte cum Angelo luctatus, ab eo in femore læsus fuit, victoriam tamen retulit verus noster Iacob, Christus Iesus, cum morte rota passionis nocte ad mortem vsq; luctatus, in femore tandē humanitatis vulnerat⁹ est, sed victor euasit. O quis hic figurarum sese campus aperit? Rex Israel Saul cū à Philistæis; è bello fugiens, premeretur, ait armigero, *Eugina gladium & perime me,* quod vbi ille præstitisset, eodem se gladio interemit. Saul noster Iesus à Iudæis in passione pressus & afflictus, morti præcepit, vt se feriret, simulque occideret (*oblatus enim est quia ipse voluit*) sed eodem statim illa gladio cecidit, suisq; se armis interfecit. Neq; enim præsumebat ei mors manus iniicere, si hic Cæsar, inclinato capite, non permisisset. Et vt Sampson morte inimicos occidit, ita quoque Redemptor in crucis patibulo exspirās,

Bbbb mun-

mundum, diabolū, inimicos suos & nostros iuratissimos, eadem morte inuoluit. Cantemus ergo Domino, gloriose enim magnificatus est: cum nimirum hodie equū & ascēforem, mortem videlicet, & diabolū, proiecit in mare.

Vos vero, animæ, quæ in captiuitate limbi, & purgatorij, ergastuli captiuae detinebamini, quo gaudio exultare par est: quāta iucunditate ad tam iucundū nūtiū affici? cum nimirū iam optata illa dies, tempus illud expectatum aduenit, quo carceribus estis eripiendæ? Quantū autē vestrum gaudium sit oportet ō animæ in hoc adhuc mundo peregrinantes, cum iam tyrannis & crudelis illa potestas, qua miserum in modum oppressæ eratis, sinem accepit? At vbinam tu es, ō sacratissima virgo Maria, quid aistan non hodie iure merito que dicere poteris quod olim Iacob viso filio Ioseph, quem velut mortuū luxerat, *sufficit mihi quia filius meus Ioseph uiuit.* Noli amplius, ō veri Tobia mater, quæ irremediabilibus filii tui absentia lachrymis desiebas, Caluaria montem gemebunda ac suspirans conscendere, vt filium eminus uenientem videas: nam rediit, *ecce resurrexisti sicut dixit, Mulier ecce filius tuus.*

Gen. 45.

Tob. 26.

Nolite vero eum ō Maria, amplius in sepulchro querere, neque enim est hic, nolite eum, ō pia animæ, quæ Hierosolymis: id est peccatis uestræ orto iam sole gratiæ, diuinarumque inspirationum, pietatis & deuotionis unguento onustæ egressæ estis querere in monumento, non est hic. Nolite eum amplius in præsepio, in deserto, in monte Caluariae, in cruce, aut apud inferos querere, non est ibi; Resurrexit sicut dixit. Quam benedicitis, ō Angeli, *non est hic?* non est amplius miser ille & afflicus Iob, in crucem extensus: non est amplius Noe nuditatem in monte Caluariae reuelans: non est amplius ille, quem sanguineo perfusum rore in hortu oliuarum uidistis, aut quem spinis coronatū, cruce grauatū, nudius tertius vrbe egredientem conspexistis. Hem quantum miratus ab illo est paupere? Iā totus pulcher est, iam nouis effulget exuuijs, noua luce coruscet, nouis exultat trophæis, deniq; iam resurrexit, uti prædixerat. O totius sexuatox,

mundi, hominum Angelorumq; Redemptor! ō Thefeu, qui feliciter ab inferis remeasti, ō monstrorum dōmitor Hercules, qui diabolū, mundum, mortem, aliaq; portenta visu & auditu horrenda superasti: ō zelator animarum & amator Deus, qui, ut ijs vitam conferres, mori uoluisti: vt eas in paradiso uoluptatis collocares, ad inferos descendisti: vt eas perfanares, amaram mortis ac passionis cicutam in earum medelam haussisti: vt earū debitis satisfaceres, uendi, tradi, sanguinēq; pretiosum in uadimonium dare, teq; ipsum totum pro ijs exponere uoluisti, qui deniq; quo eas resurgere faceres, prius ipse resurrexisti.

Hac igitur clementissime ac benignissime Domine, vt ē peccato ad gratiā, ē superbia ad humilitatem, ex auaritia ad libertatem, ē libidinum cōno ad castitatem, ex illicito amore mundi, ad amorem tuū: ex dissolutoribus ad collectionem animi, ex inanibus mundi ineptiis ad mentis reformationem, deniq; ē luxu & excessu ad moderatam agendi, uiuendique rationem tecum hodie resurgere mereantur. Insignes profecto resurgendi modi. Sed concede gratiam, Domine, vt cū semel per te resuscitate fuerint, ad tui etiam imitationem non amplius deinde moriantur, neu ad deposita peccata, uelut canis ad vomitum, reuertantur: neue imitentur hic elephantos, qui cum semel ad terrā prostrati fuerint, iterum resurgere nequeunt, sed uenatorum funibus facile constringuntur, ita quoque animæ cum semel in peccata inciderint, nulla sese ratione leuare queunt, sed tum prostratis diaboli laqueos & prauæ consuetudinis uincula iniiciunt. Quamobrem Domine mi Redemptor, cum eas a mortuis iam excitasti, concede, ne iterum in mortis periculum inci dāt, sed tuæ & securæ in adiutorio & protectione tua habirent: quo semel hic spiritualiter, ē peccato ad gratiam resuscitate, tandem aliquando in generali etiam resurrectione, a morte ad æternam gloriam corporaliter resurgere mereantur.

Egregia miracula

Amen.

FERIA